

Jumalateenistus Nõos P, 07.12.25 kl 11, II advent

Lektsioonid: Js 35:3–6; Lk 12:35–40

Pihikõne: 1Jh 2:8

Jutlus: Hb 10:35–39

Laulud: 299 (1–7); 319 (1–3, 4); 279 (1–2); 5 (1–4)

Ärge siis heitke ära oma julgust, mis saab suure palga! Teile läheb vaja kannatlikkust, et te Jumala tahtmist täites saaksite kätte töotuse. „Sest veel ainult pisut, pisut, siis tuleb see, kes peab tulema, ega viivita. Aga minu õige jääb usust elama, kui ta taganeb, siis ei ole minu hingel temast head meelt.” Aga meie ei ole need, kes taganevad hukatuseks, vaid need, kes usuvad ja päästavad hinge.

Enne meie kirjakohta mainib Hb autor oma aja, st 1. sajandi kristlaste kannatusi tagakiusamistes ja sõna „julgus“, mis meie kirjakohta algul kohe tähelepanu tõmbab, ongi mõeldud selles kontekstis.

Millel see 1. sajandi kristlaste julgus siis pidi tuginema? Selleks tsiteerin Hb 4:14–16: „Et meil nüüd on suur ülempreester Jeesus, Jumala Poeg, kes on läbinud taevad, siis hoidkem kinni usust, mida me tunnistame! Sest meil pole niisugune ülempreester, kes ei suuda kaasa tunda meie nõrkustele, vaid selline, kes on olnud kõigiti kiusatud nii nagu meie, ja siiski ilma patuta. Läki siis julgusega armu aujärje ette, et me halastust saaksime ja armu abiks leiaksime parajal ajal!“

Niisiis tugineb 1. sajandi kristlaste julgus Hb autori veendumuse kohaselt sellele, et neil on Jeesus Kristuse näol suur eestkostja, suur ülempreester, kes tunneb inimeste viletsust, kuid on sellegipoolest patuta Jumala Pojana väärt seisma Jumala ees kristlaste eestkostjana. Ilma Kristuseta ei saaks kristlastel julgust olla, kuid tänu Kristusele neil see julgus on.

Ka meie aja kristlastel, meil endilgi on palju kartust. Tõsi, see kartus pole ehk tagakiusamise ees meie usu pärast (ehkki ka seda esineb tänases maailmas ju palju), vaid kartus selle ees, kas elame kristlasele väärilist elu. Või kas jääme eesootavais globaalseis kriisides püsima. Või kas meie lähedastega on kõik korras. Meid vaevavad kartused paljude muudegi asjade pärast, mida me ei oska sõnades isegi väljendada, vaid ainult tunneme.

Kuid sõnum 1. sajandil ja 21. sajandil on üks: ärge kartke, pange oma lootus Jeesuse Kristuse peale, sest Tema saab aidata ja aitab, nagu Piiblis kirja pandud Jeesuse töötused meile kinnitavad.

Hb autor ütleb ka, et kristlaste julgus Kristuses saab suure palga. Meil kui luterlastel võib tekkida küsimus, kas selline palgaga arvestamine on ikka kooskõlas õigeksmõistuõpetusega? Jumala ees saab õigeks ju vaid usust, mitte tegudest ja mingist töötasust ei tohiks siin kõnelda.

Kirikus on ju palju vabatahtlikku tööd ja kui hakata selle tegemise eest palka maksma, siis võiksid paljud pettuda. Mul oli hiljuti selline kogemus, et vabatahtlik töötajaja, oli raha pakkumisest lausa häiritud ja ütles, et kui sellise töö eest raha antakse, siis oleks neid „vabatahtlikke“ korraga palju võtta ja tema motivatsioon vabatahtlikuna langeks.

Seepärast saab palga pakkumine vabatahtlikul tööl olla ainult kingitus, millega saaja pole algusest peale arvestanud. Apostel Paulus ütleb 1Kr 4:5 et viimsel kohtupäeval toob Issand „valguse ette pimedusse varjunud asjad ning teeb avalikuks inimsüdamete kavatsused; ja siis saab igaüks kiituse Jumalalt.“ Niisiis on see palk siin Hb-s mõeldud Jumala tunnustusena usklikule, kiitusena.

Seda kinnitab ka järgmises salmis mainitud töötus, mille usklik pärast kannatlikku Jumala tahmise täitmist kätte saab: „Teile läheb vaja kannatlikkust, et te Jumala tahtmist täites saaksite kätte töotuse.“ Siin tuleb meelde Ilm 2:10: „Ole ustav surmani, ja ma annan sulle elupärja!“ Kristlase elu on justkui üks suur võidujooks, sportlik sooritus, mille lõpus saab võitja au, võidupärja. Seda sportlikku iseloomu kannab Hb autori kõne ka mujal. Nt Hb 12:1: „Seepärast ka meie, kelle ümber on nii suur pilv tunnistajaid, pangem maha kõik koormav ja patt, mis hõlpsasti takerdab meid, ja jookskem püsivusega meile määratud võidujooksu!“ Suur pilv tunnistajaid, prohvetid ja apostlid, on meie abijõud – treenerid, taustajõud ja isegi publik –, kes meid sportlikku sooritust tehes toetavad. Parema tulemuse huvides lihvime oma soorituse järjest paremaks ja loobume takistustest.

Sportlasel peab olema parimat sooritust tehes kõik mugav, vaid siis tuleb supertulemus. Eile kuulsin ERR-i uudistest, kuidas meie eesti kahevõistleja Kristjan Ilves kurtis, et ta kehv tulemus hüppemäel

on tingitud kombinesoonist. Naljakas kuulata, kuid mõistan seda igati. Samamoodi, kui meid miski Jumala tahtmist täites koormab, siis tuleb see parema tulemuse nimel maha heita ja parema vastu vahetada. Ja kas pole see parem Kristuse rõivas, millest apostel Paulus mitmes kohas kõneleb!

Võib-olla tekkis nüüd mõnel vahepeal veel küsimus, mis on see Jumala tahtmine, mille tegemist see võidujooks tegelikult tähendab. Siin oleks lihtne hakata üles lugema konkreetseid asju, millest Piibel kirjutab. Nt 1Ts 4. peatükis kutsutakse kristlasi hoiduma hooruse eest, mitte petma oma ligimest asjaajamises, näitama kaaskristlaste vastu üles armastust, elama vaikset elu ja teenima elatist oma kätega tööd tehes, käituma kombekalt mittekristlaste ees.

Siiski pole siin Hb kirja autor piibliuurijate arvates mõelnud nii konkreetseid asju. Pigem seda, mida ütleb apostel Paulus Rm 12:2: „Ja ärge muganduge praeguse ajaga, vaid muutuge meelega uuendamise teel, et te katsuksite läbi, mis on Jumala tahtmine, mis on hea ja meelepärane ja täiuslik.“ Jumala tahtmine pole seega mitte niivõrd Piiblis antud käskude ja keeldude järgida püüdmine, ehkki ka seda, vaid pidev küsimine selle järgi, mida Jumal meilt meie elus tahab. See on püüd hoida oma meel selge kasutades Jumala armuvahendeid, millest üks on muidugi Piibli lugemine, kuid ka koguduses osaduses sakramentide vastu võtmine ja palvetamine.

Siin näib ehk mõne jaoks ilmnevat vastuolu: algul nõuti aktiivsust (võidujooks jne), nüüd aga passiivsust (püsida koguduses ja oodata). Küllap ongi see toimimisviis, mida Jumal kristlastelt ootab. Passiivsust näib väljendavat Hb autori järgminegi mõte: „Sest veel ainult pisut, pisut, siis tuleb see, kes peab tulema, ega viivita.“ Nimelt arvatakse piibliuurijate hulgas, et Hb autor tsiteerib siin prohvet Jesajat Js 26:20: „Tule, mu rahvas, mine oma kambritesse ja sule ukсед enese tagant, peitu üürikeks ajaks, kuni raev möödub.“

See „raev“ on siis nagu Issanda nuhtlus Egiptuses, kus ta surmas kõik Egiptuse esmasündinud ja säästis Iisraeli rahvast, kes olid varjunud oma kodadesse. Seda mõtet täiendab Hb autori järgmine salm: „Aga minu õige jääb usust elama, kui ta taganeb, siis ei ole minu hingel temast head meelt.“ Siin tsiteerib Hb autor nähtavasti prohvet Habakukki Hab 2:3j: „Kui ta viibib, siis oota teda, sest ta tuleb kindlasti ega kõhkle. Vaata, kes on isemeelne, selle hing ei ole siiras ta sees; aga õige elab oma usust.“

Niisiis tuleb oodata kusagil varjulises paigas, milleks kristlaste puhul on kogudus, ja mitte kaotada oma usku. Õige elab usust! Mida see väljend võiks tähendada? Kindel on see, et prohvet Habakukil tähendab see üht ja Hb autoril teist, vastavalt nende ajastu kontekstile. Habakuki ajal oldi hädas kaldealaste pealetungiga, keda peeti isemeelseiks ja ebasiiraiks. Iisrael pidi selles olukorras aga jääma siiraks oma usus oma vanemate Jumalasse. Hb autor julgustab nende sõnadega aga 1. sajandi kristlasi, kes peavad taluma tagakiusamisi oma kaasaegsete poolt.

Kuid mida võiks väljend „õige elab oma usust“ tähendada täna? Võib-olla seda, et ühest küljest saab ju elada saab mitut moodi: kasutades kõike, mida elu pakub, sest elatakse ju väidetavalt üks kord. Kuid teisest küljest saab elada ka nii, et jätta tegemata see, mida võiks küll teha, aga millest pole Jumala riiki pääsemiseks kasu. Paulus ju ütleb 1Kr 6:12 „Öeldakse: „Mulle on kõik lubatud!“ – Siiski kõigest ei ole kasu. „Mulle on kõik lubatud!“ – Siiski miski ärgu saagu meelevaalu minu üle!“ See, et miski maine ei saa kristlase üle meelevaalu, võikski tänapäeval ehk tähendada elamist oma usust.

Hb autor lõpetab meie kirjakohta mõttega taganemisest. Mõeldud on taganemist usust Jumalasse, usaldusest, et just Jumal on inimese elu kese ja päästab hukatusest. Küllap taganeti 1. sajandi tagakiusamistes usust ja küllap tehakse seda ka tänapäeval. Mitte keegi meist ei saa ütleda, et temaga seda ei juhtu: mõelgem ainuüksi Jeesuse esimesele jüngrile Peetrusele, kes salgas oma Õpetaja ära lausa kolm korda järjest, ilma et oleks seda endast enne uskunud. Siiski mõtleb Hb autor seda manitsust siin nagu üleskutset mitte oma „distanti“ pooleli jätta – kui kasutada eelpool kasutatud spordianaloogiat. Ergutused „raja“ kõrvalt või „publikult“, prohvetite ja apostlite sõnad on raske sportliku soorituse juures alati kasuks, kuid inimene peab ka ise pingutama.

Lõpetuseks meenutan tänase II advendipühapäeva teemat. Kui I advendil mõtlesime Kristusele kui alandlikule kuningale, kes sisenes Jeruusalemma eeslisälu seljas, siis täna mõtleme Kristusele kui kõigeväelisele Issandale, kes tuleb maailma ajastu lõpul kohut mõistma kogu loodu üle. Just selleks ongi hea lugeda ja mõtiskleda Hb autori mõtete üle, kes kõneleb julgusest, palgast, töotusest ja

usule kindlaks jäämisest. Võtkem Piibli sõna kuulda ja me jääme püsima ka Kristuse tagasi tulles!
Aamen.